

M. A. M. RENES-BOLDINGH

BRIEVEN VAN INDIE

EEN EVANGELISATIE-TOCHT IN HET OERWOUD

Gezicht op de baai van Tapanoeli

IN bijna eidelooze golvingen van hoog en laag, strekt zich langs Sumatra's Westkust het oerwoud uit. De bergtoppen van den Boekit Barisan rijen zich daar aaneen tot onafzienbare ketens, en kloven van dikwijls honderden meters diepte, doorsnijden het landschap, dat door vroegere vulkaanuitbarstingen als 't ware uiteen is gescheurd.

Smalle paden, met groote moeite door menschenhanden in deze wildernis gebaad, vormen moeizame verbindingswegen tusschen de vèr uiteen liggende dorpjes en over de diepste afgronden voeren van rotantouw vervaardigde hangbruggen, die alleen door totaal duizelingvrije en angstlooze voetgangers betreden kunnen worden. 't Beste en veiligste middel voor ongeoeffende Euro-

peanen is dan ook om er op den buik liggend overheen te kruipen, ongeveer zooals een rups of duizendpoot zou doen.

In de diepte onder deze bruggen bruisen haastig de bergstroomen zeewaarts. Niet zelden vormen ze machtige watervallen en geven een bijna ontstellende schoonheid aan het landschap. Voor de inlanders echter is 't voornaamste, dat ze in de smalle dalen rijstbouw mogelijk maken, door de akkers van het noodige bevoeiingswater te voorzien.

In de bosschen zingt een veelstemmig koor van bontgekleurde vogels. Tusschen de takken der boomen vertoonen apen van allerlei grootte hun halsbrekende toeren en in het binnenste hart van het oerwoud, waar misschien in

duizenden jaren geen mensch zijn voeten gezet heeft, verbergt zich nog de grimme tijger en huizen groote kudden olifanten, terwijl des avonds een heersleger van vliegende honden (d.i. een bijzonder groot soort van vleermuis) spookachtig rondfladdert.

Ook in het oerwoudgebied, dat zich achter Baros uitstrekt, zijn de Bataks binnengedrongen. Op vele plaatsen hebben ze het dichte oerwoud neergebrand, teneinde in de asch hun rijst te zaaien. Meestal sluiten zich eenige families aaneen tot gemeenschappelijke arbeid en vormen zoo kleine groepen van bewoners, verstrooid over 't wijde, pas ontgonnen veld. De hutten zijn meer dan primitief. Soms zijn ze van ruwe planken, soms ook slechts van gevlochten biezen opgetrokken, en altijd bestaan ze uit slechts één enkel vertrek, waarin zich het geheele leven van 't gezin afspeelt. Deuren of vensters kent zoo'n hut niet. Een opening in den voorwand, die door losse planken geheel of gedeeltelijk afgesloten kan worden, dient voor beide; en het eenige meubilair van het altijd schemerige vertrek, bestaat uit een paar slaapmatten, eenig vaatwerk, gereedschap en wapenen.

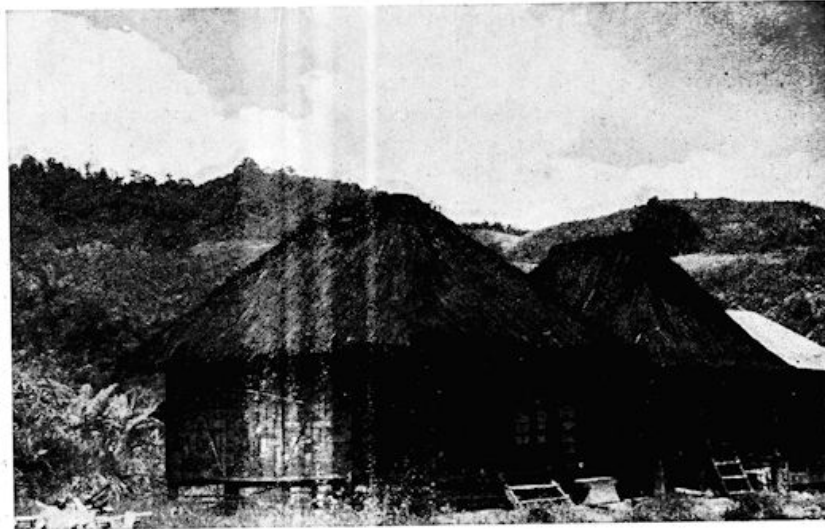
Ongeveer 52000 menschen wonen op deze wijze in 't uitgestrekte gebied en ongeveer twintig jaar geleden heeft de zending ook onder deze verafgezworvenen haar werk begonnen. Eerst na veel moeilijken arbeid is het gelukt, er vasten voet te krijgen. Lange jaren telde men niet meer dan 2000 Christenen en dit kleine hoopje leefde dan nog verspreid over 't veld; zonder contact met elkaar noch met de buitenwereld.

Doch in de laatste twee jaren is er een sterke beweging merkbaar, naar het Christendom toe, mede als gevolg van den trouwen arbeid der jonge, inlandische Christen-onderwijzers, die bij hun wekelijksche schooltaak, ook des Zondags uit preeken gaan; en het handje vol Christenen is in korten tijd uitgegroeid tot over de 6000. Geen wonder, dat er uit dat afgezonderde gebied al spoedig een roep om meer geestelijke

verzorging opging. Die roep bereikte Pea Radja, het middelpunt der zending, waarna een der zendingsarbeiders, Dr. E. Verwiebe, de leider van het jeugdwerk, zich opmaakte, om het bijna ontoegankelijke binnenland in te trekken. Van die reis heeft hij ons, in het Duitsch, zijn moedertaal, verslag gedaan, en graag zou ik zijn relaas willen na vertellen voor de Hollandsche Christenen, die een warm hart voor de zending hebben. Eenerzijds, omdat deze reis een heel typisch beeld geeft, hoe intens er in onzen modernen tijd nog gewerkt moet worden in een deels reeds gekerstend land en anderdeels, omdat het laat zien hoe prachtig de velden rijpende zijn voor den oogst, op plaatsen waar men dat niet verwacht zou hebben. Ik zal echter Dr. Verwiebe zelf aan het woord laten, omdat we alleen dan hem werkelijk kunnen volgen op zijn reis. Hij vertelt dan:

„Daags voor mijn afreis naar het binnenland kwam een troepje jonge vrienden uit Taroetoeng me vaarwel zeggen. Met een stevigen handdruk en een: „Wij zullen in het gebed aan U denken,” namen we afscheid. Wat is het toch heerlijk, te weten, dat er reeds een groep jonge Christen-Bataks achter me staat, wanneer ik me op m'n dikwijls lang niet ongevaarlijke reizen begeben moet.

Den volgenden morgen bij zonsopgang begon ik het eerste gedeelte der reis. Met ontelbare bochten daalt de weg af naar de Westkust, waar, aan de wondermooie baai van Tapanoeli, het havenstadje Sibolga ligt, verscholen onder palmen. In Sibolga werd ik al opgewacht door den zendeling van Baros, die in voortdurende frontdienst op de eenzame posten, vergrijsd is. Een oude Ford bracht ons een eindje verder in de richting van ons doel, maar al spoedig stonden we voor een breede snelstroomende rivier; een der vele, die het overtollige bergwater naar den Indischen Oceaan voeren. Er werd wel aan een massieve brug gewerkt, doch die was op geen stukken na klaar. Dus

Bataksche hutten

moesten we in een primitieve prauw stappen en ons door de vaste hand van een Batakschen veerman dwars door de stroomversnellingen heen naar den anderen oever laten brengen, welke tocht van dien aard was, dat een dankbaar gevoel in mijn hart kwam, toen we goed en wel weer op het droge waren aangekomen. We stapten weer in een auto, die het verkeer tot den volgenden stroom onderhield. Gelukkig was er de laatste dagen niet veel regen gevallen, zoodat we den volgenden prauw bereikten, zonder in modder en leem te blijven steken, wat in den regentijd hier nogal eens vóór wil komen. Weer trokken we dus een rivier over en daarna ging het in vliegende vaart het Oceaanstrand langs in de richting van Baros. Wonderbaar mooi is deze weg. Slanke dennestammen rijzen sierlijk omhoog en boven het kabbelende water der bergbeken buigen zich de takken der altijd grauwe loofboomen als een koepel gewelf naar elkaar toe. Doch in den modderbodem der rivieren huist nog menige gevaarlijke krokodil. Kortgeleden, zoo vertelde mijn reisgenoot, was nóg een Mohammedaansche hadja door zoo'n krokodil gegrepen en verslonden — waaruit ook al weer blijkt, dat de krokodillen hier veel gevoel hebben voor de vereering,

die de Mohammedanen hun, als heilig dier, toebrengen.

Al te spoedig verliet onze weg weer het strand, om zich nu met schroefwendingen 't gebergte in te begeven. Na elke paar minuten moest de wagen stilstaan, om den motor te laten afkoelen. Dit was een zeer gevaarlijk gedeelte. Links gaapte een diepe afgrond, terwijl rechts een steile bergwand zich loodrecht verhief. Op zoo'n weg is 't goed, wanneer men zich geborgen mag weten in Gods trouwen Vaderzorg, want — één seconde lange weigering van het stuur, en dan

In Pakkat vonden we onze eerste taak. Ondanks den werkdag waren van heinde en verre de menschen opgekomen naar het primitieve lokaaltje, waar we onze godsdienstoefening houden moesten. Tot buiten voor de deur hurkte een aandachtige schare van toehoorders, zoowel heidenen als Christenen. En voor dit gehoor weerklonk dan de boodschap van Gods genade; de roep, om uit de duisternis te komen tot Zijn wonderbaar licht.

Wat duisternis is, weten de menschen hier maar al te goed: behalve de gebondenheid aan de zonde, die wij allen kennen, is er voor hen nog de vrees voor de geesten, die het geheele leven in al zijn verschijningen vergif

tigen kan, en die in zijn drang tot zelfhandhaving, de conseqventies van afgunst, haat en nijd met zich brengt.

Maar nu bracht het Woord een blijden glans in honderden van oogen en dronken de zielen begeerig de blijde boodschap van vergeving en uitredding in. Slechts een zeer klein getal dezer menschen kon lezen en schrijven; ook hadden maar zeer weinigen de kracht, om boven de zorgen van den werkdag uit te komen, en toch leefde in allen een honger naar gemeenschap en vrede met God. Dat maakte den akker vruchtbaar voor het Evangeliezaad. Na een toespraak van drie kwartier meende ik op te moeten houden, doch een éénpartig: „hoérang dopé!” („meer nog”) klonk me uit de toehoorders tegen. Eén uur groeide zodoende aan tot twee, en daarna vroeg de jeugd om nog een speciale bijeenkomst voor hen, aangezien ik toch eigenlijk voor de jongeren hier gekomen was.

Ze kregen hun bijeenkomst, en daarin werd het besluit genomen, een Bijbelbond voor jonge mannen op te richten. Daarna nog wat vragen en antwoorden, een woord van onzen Heiland tot slot; een handdruk ten teeken van de pasgesloten vriendschap, en toen werd 't ook al weer hoog tijd om verder te trekken.

Want, verder móesten we; nu het eigenlijke oerwoud in! Op de wegen, die volgden, was paardrijden noodzakelijk, maar het Bataksche paardje, dat men voor mij bestemd had, scheen niet veel lust te hebben den vreemdeling urenlang op zijn rug te dragen.

't Wierp me tenminste af en probeerde er van door te gaan. Doch 't werd ook weer opgevangen; 't gelukte den menschen hem te kalmeeren, en — nogmaals moest ik leeren paardrijden. 't Ging toch beter, dan ik dacht. 't Gelukte me zelfs, om boven te blijven, toen 't paardje zich aan een lichten draf te buiten wou gaan, maar toch was ik blij, dat er geruimen tijd geen voedsel mijn maag was binnen gegaan, en dat mijn lichaam voor dergelijke vermoeienissen

reeds tamelijk getraind was.

Bij het invallen der duisternis bereikten we Pinim, en na een hapje eten: rijst met varkensvleesch, moesten we ons al weer haastig naar een volgende bijeenkomst begeven. Hier was de opkomst bijna nog grooter dan in Pakkat.

Voor verscheidene jaren reeds is hier een gemeente gesticht, maar men rekende haar steeds tot de langzaam uitstervende gemeenten, totdat in den laatsten tijd het ledenaantal begonnen is snel toe te nemen, zoodat ze nu reeds 250 leden telde.

Weer een drie uren lange bijeenkomst, weer hetzelfde groote verlangen. Ook weer een voorstel tot 't oprichten van een Bijbelbond en ook weer enthousiaste instemming.

Nog langen tijd zaten we bijeen en liet ik me vertellen van den Singamangaradja, den prietervorst, die hier de heerschappij heeft gehad en den opstand leidde tegen het Hollandsche gezag.

Een oude man nam me mee naar de deuropening, waar zich voor onze oogen in plechtig, donker zwijgen het oerwoud uitstreckte onder den helderen maanhemel. Wijzend hief de oude zijn hand op.

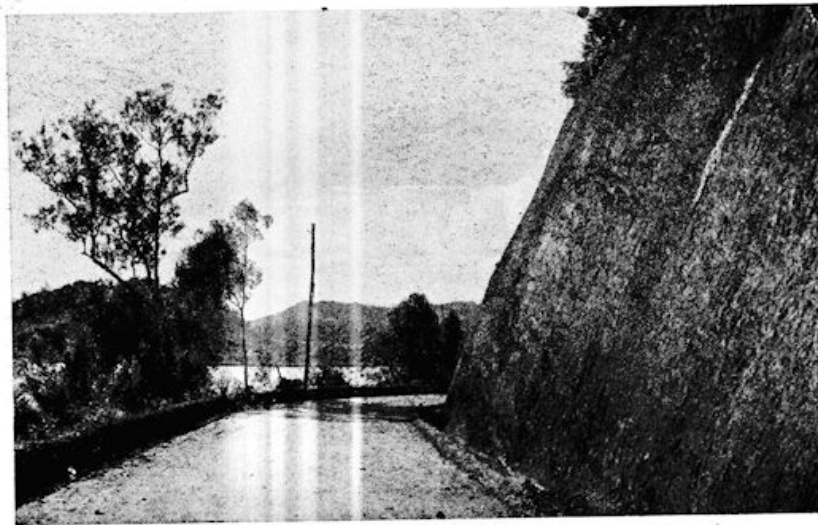
„Dáár, achter die bergen, daar had hij zich verborgen met zijn laatste getrouwen. Hij was al door de soldaten omsingeld en tenslotte moest hij zich half verhongerd overgeven, waarbij nog de moordende kogel zijn deel werd.

Hij had een zoon. Wat daarvan wel geworden mag zijn? Die was toen nog bijna een kind. Op mijn armen heb ik hem gedragen en voortgeholpen op de vlucht.

Op hem zou de macht en de grootheid van zijn vader zijn overgegaan. Weet gij, waar hij nu is?”

„Die zoon woont op Java”, antwoordde ik. „Hij is een van mijn vrienden en hij wil een trouwe volgeling van den Heer Jezus zijn.”

„Dan moeten ook wij zijn voorbeeld volgen”, zei nadenkend de oude, waarop hij zich voor de rest van den avond in een diep en ondoorgrondelijk stil-

Gedeelte van den
weg Sibolga-Baros

zwijgen hulde.

De meeste menschen waren van zeer verre gekomen en durfden vanwege het tijgergevaar niet weer naar hun dorpje terugkeeren. Daarom maakten we 't ons allen in 't eenvoudige schoolgebouwtje zoo gemakkelijk mogelijk en legden ons daar, tegen middernacht ongeveer, ter ruste. Doch vroeg in den morgen was ook alles reeds weer op den been en na een korte morgenwijing werd ik opgeëischt om nog een uurtje gymnastiekles te geven. Ze hadden hier al lang gehoord, dat mijn padvindere in Taroe toeng veel aan gymnastiek doen, en ik kon niet „neen” zeggen tegen deze jonge vragers, met hun smalle tengere lichamen, waarvoor wat sport en oefening zoo goed is. En zoo viel het turnen in den smaak, dat er besloten werd aan den Bijbelbond meteen een uurtje voor gezamenlijke lichaams oefeningen te verbinden.

En daarna ging het weer te paard het bosch in, uren ver. Van tijd tot tijd echter passeerden we een lichte in het bosch, welke open plekken in rijstvelden herschapen waren. Rondom deze rijstakkers waren hoogbeene hutjes gebouwd van bamboe en biezene en onderling verbonden door dwars over de rijst loopende draden. Geeft men aan één zoo'n draad een ruk, dan komt

een heel stelsel van vogelverschrikkers in beweging, die de kleine rijstvogeltjes, welke in troepen azen op de rijpende korrels, verjagen moeten. In scharen vliegen ze op, de kleine rijstdiefjes, niet meer dan een handje vol goudbruine veertjes, gekroond door een zwart-wit gemutst kopje. Zoo brutaal zijn ze, als musschen in een kersenboomgaard, en, worden ze hier verjaagd, dan strijken ze even verder bij tientallen weer neer om hun feestmaal voort te zetten. Alleen een voortdurend bewegen van de vogelverschrikkers kan helpen en daarom worden gedurende den tijd, dat de rijst rijpt, de kinderen en jongelui in de hutjes geposteerd, teneinde telkens weer aan de reddende touwtjes te trekken en verder met bekkens en fluiten en schreeuwen zooveel leven te maken als ze kunnen.

We kwamen bij een hangende brug, waar ik zelf met angst en beven in 't harte over heen moest balanceeren, terwijl mijn paard in de diepte beneden me, zich zwemmende door de stroom heen werkte.

Steiler en steiler wond zich daarna de smalle weg omhoog. Dikwijls moesten wij onze paardjes bij den teugel achter ons aantrekken, doch tegen den middag kwamen we behouden in Tarabintang aan. De schoolkinderen zongen,

Waterval in het binnenland

onder leiding van den onderwijzer, een welkomstlied en daarna werden we uitgenoodigd, om, volgens den adat, aan te zitten aan het feestmaal: alweer rijst met varkensvleesch.

Tarabintang bracht me in een doorloopende verbazing. Deze menschen, bijna allen nog heidenen, hadden in weerwil van de slechte tijden, een groote schoolkerk gebouwd, alleen zonder hulp van buiten.

Bovendien werd de onderwijzer, die de kinderen leert en aan allen, groot en klein, het evangelie verkondigt, door hen zelf betaald. Alles was natuurlijk nog zeer in 't begin; een gemeente was er pas kort geleden ontstaan, maar de ijver en gewilligheid waarmee deze menschen uit de duisternis willen gaan tot het Licht, was beschamend en ontroerend. De ruime kerk was ook hier weer te klein voor het aantal toehoorders. „Als Gods winden waaien . . .”, moest ik aldoor denken, toen ik den honger van de menschen aanschouwde. Eén sprak namens alle anderen:

„Wij willen Jezus graag leeren kennen. Ge moet ons veel van hem vertellen. Gij moet hier ook een Bijbelcursus houden, wanneer ge terugkomt. Er zullen er velen komen, om van Jezus

te leeren.”

De stilte, waarmee geluisterd werd, was treffend, en dat, terwijl ik toch spreken moest in een voor mij vreemde taal; waarbij nog komt dat de menschen hier — het zijn de om hun menschen-eten zoo gevreesde Pak-pak-Bataks, een geheel ander dialect spreken dan de Toba Bataks, wier taal de zendingen bestudeeren alvorens hun taak te beginnen. In vele dingen wijken overigens de Pakpaks van hun stamgenooten af. Zoo is het hier nog de gewoonte, dat de vrouwen in de doorboorde oorlellen kleine schoteltjes dragen, waardoor de oorschelpen tot in 't afschuwelijke worden uitgerekt. Ook moeten de nog jonge meisjes, voordat ze trouwen, hun mooie witte tanden laten afveilen, een akelige en pijnlijke behandeling, waaraan echter niemand zich onttrekken durft, omdat het „adat” is, en de mannen in dit opzicht ongehoorlijk conservatief zijn.

De volgende dag bracht onverwachte moeilijkheden. In den nacht had het n.l. sterk geregend en de weg was in een waren modderpoel herschapen. Of liever er was in 't geheel geen weg meer te zien. Soms zakten de paarden tot aan hun buik in de weeke brei, en

konden slechts met de grootste moeite zich er weer uit werken. Bovendien bosgen de takken der boomen, zwaar van 't regenwater, zich zeer ver naar omlaag. De paarden kwamen er nog wel goed onder door, maar ze dachten natuurlijk niet aan hun ruiters, die een flink eind boven ze uitstaken. 't Was dan ook voortdurend bukken en oppassen, wilden we niet hetzelfde lot te ondergaan krijgen als Absalom, en aan een der takken blijven hangen.

Een rit van verscheidene uren bracht ons in Parlilitan, de parel in dezen keten van oerwoudgemeenten.

De vreugde over onze komst was zoo groot, dat een aantal jonge mannen ons reeds eenige kilometers tegemoet kwam loopen en ons bijwijze van eerewacht 't geleide gaf. Nog een laatste, steile klimpartij, en we hadden de schoolkerk bereikt. Vol ongeduld stond er al een troep jongens te wachten, hongerig echter naar gymnastiek en nauwelijks had ik een kopje heerlijke koffie gedronken, of ik kon reeds onderwijs gaan geven in vrije en ordeoefeningen. Maar ik deed 't met plezier, want de jongens gingen me daardoor als hun vriend beschouwen en ongemerkt kon daarna de deur worden opengezet voor betere belangen dan lichaams oefeningen alleen.

Overigens viel deze gymnastiekles niet mee, daar de leden nog stijf waren van de lange, ongewone rit door de wildernis.

Duidelijk kon ik merken, dat Parlilitan een reeds wat oudere gemeente is. In 1913 telde ze al 160 leden. Nu waren het er ver over de 400. Een kleine groep van ernstige bidders kwam vóór de godsdienstoefening tot gemeenschappelijk gebed bijeen, en ook hier was de kerk te klein voor 't belangstellende gehoor. Tot laat in den nacht bleven we bijeen en bespraken den arbeid onder de opgroeiende jeugd, waar bij vooral de jonge inlandsche onderwijzers met enthousiasme hun hulp toezegden.

Het moeilijkste gedeelte der reis wacht-

te ons den volgenden morgen. Met het oog op deze rit, had een der onderlingen den avond te voren gebeden:

„Heere, zend vannacht geen regen, opdat niet alle bruggen worden stukgeslagen!”

Zoo gaat 't hier n.l. in deze bergwildernis. Wanneer de buien losbarsten, groeien in korten tijd de bergstroomden zoodanig aan, dat alle bruggen worden weggeslagen door de ontzaglijke kracht van 't water. In enkele uren stijgt 't water van zoo'n rivier soms tien meter, en tegen zijn kracht is niets bestand; ook niet de sterkste brug.

Maar er kwamen Goddank geen buien, en we reden langs 't met moeite gebaande pad naar Hoeta Galoeng. Wel was het ook nu nog meer glijden dan rijden, en dikwijls moesten we weer onze paardjes achter ons aantrekken, maar we kwamen er toch. En de wachtende schare deed alle vermoeidheid vergeten en schonk nieuwe lust tot den arbeid.

Hoe is de honger naar God eigenlijk over jullie gekomen? vroeg ik, toen we weer vergaderd waren in het schoollokaal.

„Dat weten we zelf niet. Jarenlang hebben we ons niet willen bemoeien met de zending en met 't kleine hoopje Christenen, dat hier woonde. Maar ópeens is het verlangen naar de „Schoone Boodschap” in ons gewekt. God zelf moet dat gedaan hebben. We staan nog maar heel aan 't begin. Bid voor ons om moed en kracht, opdat we Hem trouw mogen blijven.”

Iets dergelijks vonden we ook den volgenden dag in Aek Raut. De zending vertelde me: „Jarenlang ben ik door dit dorpje gekomen en heb gezocht: „zou 't hier wel ooit licht worden, en wanneer zullen toch eens hier de eerstelingen toetreden!” Totdat ópeens de aanvraag kwam om een onderwijzer, en nu is Aek Raut een van de meest bloeiende gemeenten. 't Is een wonder in mijn oogen!”

Leunend op zijn stok, kwam langzaam de gebogen gestalte van den voor-

Een bergdorpje

naamsten Radja ons tegemoet. Hij was een der eersten die, voor ongeveer twee jaar, den beslissenden stap deden, en die stap was voor hem nog te grooter, daar hij tevoren één van de trouwste volgelingen van den Singamangaradja was geweest. Nu kwam hij vele kilometers ver aangestrompeld, ten einde aan onze samenkomst te kunnen deelnemen. Hij vertelde, hoe God vele jaren lang aan hem arbeiden moest, eer hij zich gewonnen wilde geven, en in zijn oude oogen kwam de glans van het Nieuwe Leven, dat door geen dood te niet kan worden gedaan.

En dan mijn jonge vrienden! Toen ik hun vertelde dat ik voor hen eigenlijk gekomen was, werden hun groote bruine oogen nog eens zoo groot en begonnen te schitteren van plezier. En toen ik 't plan tot een Bijbelcursus opperde, voor de volgende vacantie, waren ze er allen vóór. Zelfs beloofden ze, met hun eigen handen den weg zóó mooi te maken, dat ik met de auto tot hier komen kon.

In den namiddag reden we in enkele uren naar Habong-Habong. Onderweg werden we, onder een eerepoort, opgewacht door de opgeschoten jongens, die ons met een vroolijk gezang verwelkomden. Nadat ik hun groet beant-

woord had, ging de tocht verder, terwijl het heele gezelschap lustig achter ons aan marcheerde.

Na een poosje: weer een eereboog. Plechtig opgesteld, wachtten daar de Radja's en de ouderlingen, en ook dezen sloten zich bij den stoet aan.

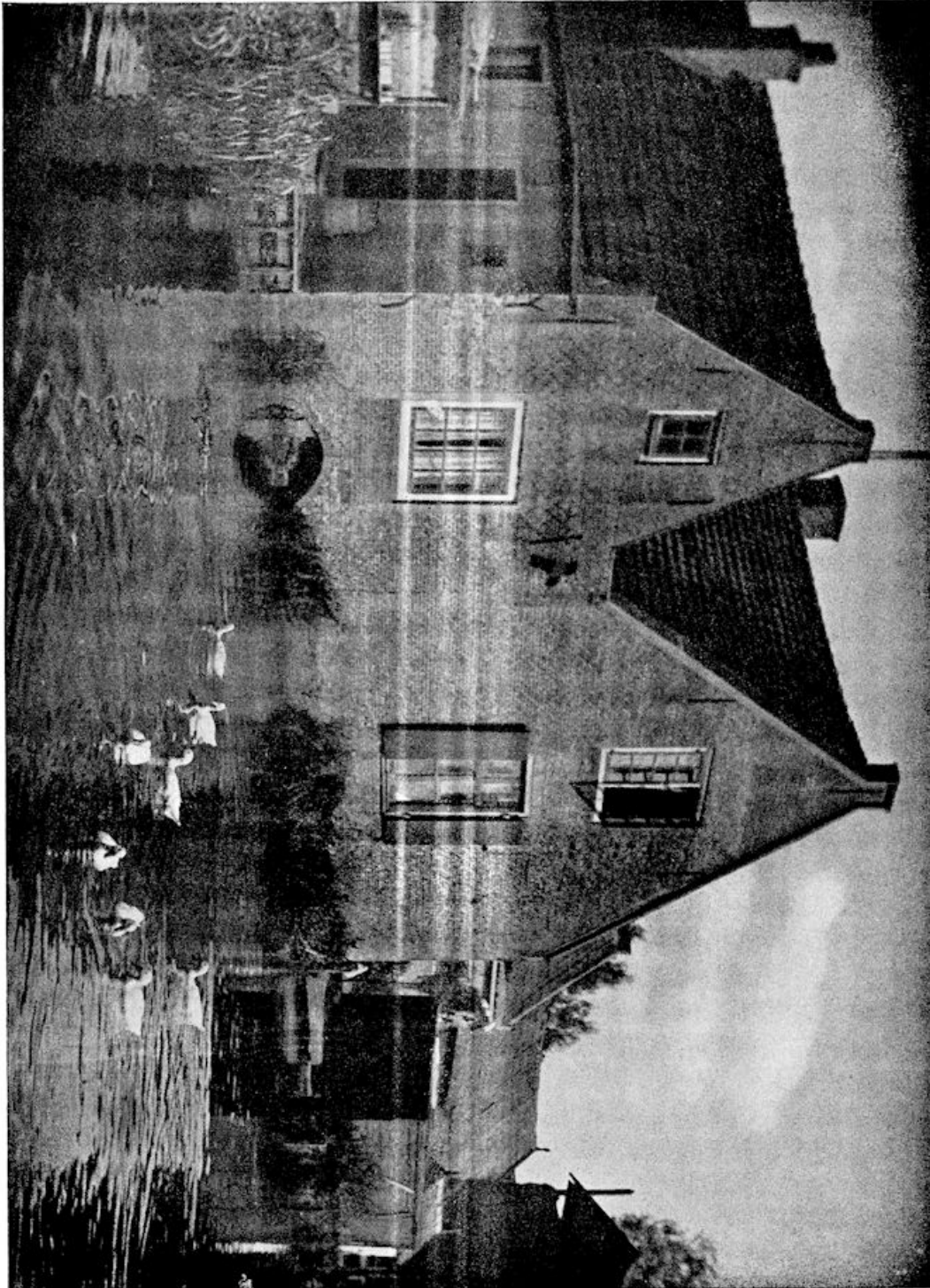
En dicht bij het dorpje: de derde eerepoort, waar onder de schoolkinderen ons een welkomstlied toezongen. Hier zagen we ook dat in deze diepe wildernis, de voetbal reeds zijn intocht gedaan heeft. Met bloote voeten werd de bal ijverig heen en weer getrapt, maar toen de spelers ons zagen naderen, werd 't spel plotseling afgebroken en marcheerden ook de voetballers mee in den optocht.

Spoedig was 't kleine kerkje gevuld met meer dan 500 menschen, allen in nette Zondagskleeren gehuld. De vrouwen hadden zich zelfs vanwege de feestelijkheid een dikken bundel gras in den haarwring gestoken. 't Wemelde van de muskieten en een koude bergwind floot door de scheuren en gaten van het houten gebouwtje; doch de menschen hielden het luisteren drie uur lang uit en zelfs toen konden ze ternauwernood besluiten om naar huis te gaan.

Hooger en hooger klommen we daarna

's GRAVENLAND

Foto
D. F. Eberhard

Langs de kust
Baros—Sibolga

met onze trouwe paardjes, den allesbeheerschenden Pinapau-berg op. Menige, met oerwoud overdekte top kwam aan onze voeten liggen, en een geweldig panorama breidde zich nu en dan voor onze oogen uit. Bergen en wouden, bergen en wouden. Slechts de roofridderburchten ontbraken, om ons in de woeste middeleeuwen verplaatst te denken.

Onze weg was hier bijzonder moeilijk. Langen tijd liep hij zelfs vlak langs een diepen kloof; daar behoefde men niet een seconde lang duizelig te zijn om niet een levensgevaarlijke val in de diepte te doen.

In 't dorp Sidjarango, dat we na eenigen tijd bereikten, werden we ontvangen door een trommel- en fluiten-orkest. Slechts één van de trommels was uit Europa afkomstig; alle andere instrumenten hadden de muzikanten zelf vervaardigd uit bamboe, flesschen of sleutels. Na een kort commando zette het heele gezelschap achter ons zich in beweging.

„'t Is alles om te toonen, hoe blij we met uw komst zijn, Toehan. Er komt bij ons bijna nooit een Europeaan, die de „Schoone Boodschap” brengt”, werd me gezegd. En beschaamd dacht ik: „hoe lieflijk zijn op de bergen de voeten dergenen, die den vrede verkondigen.”

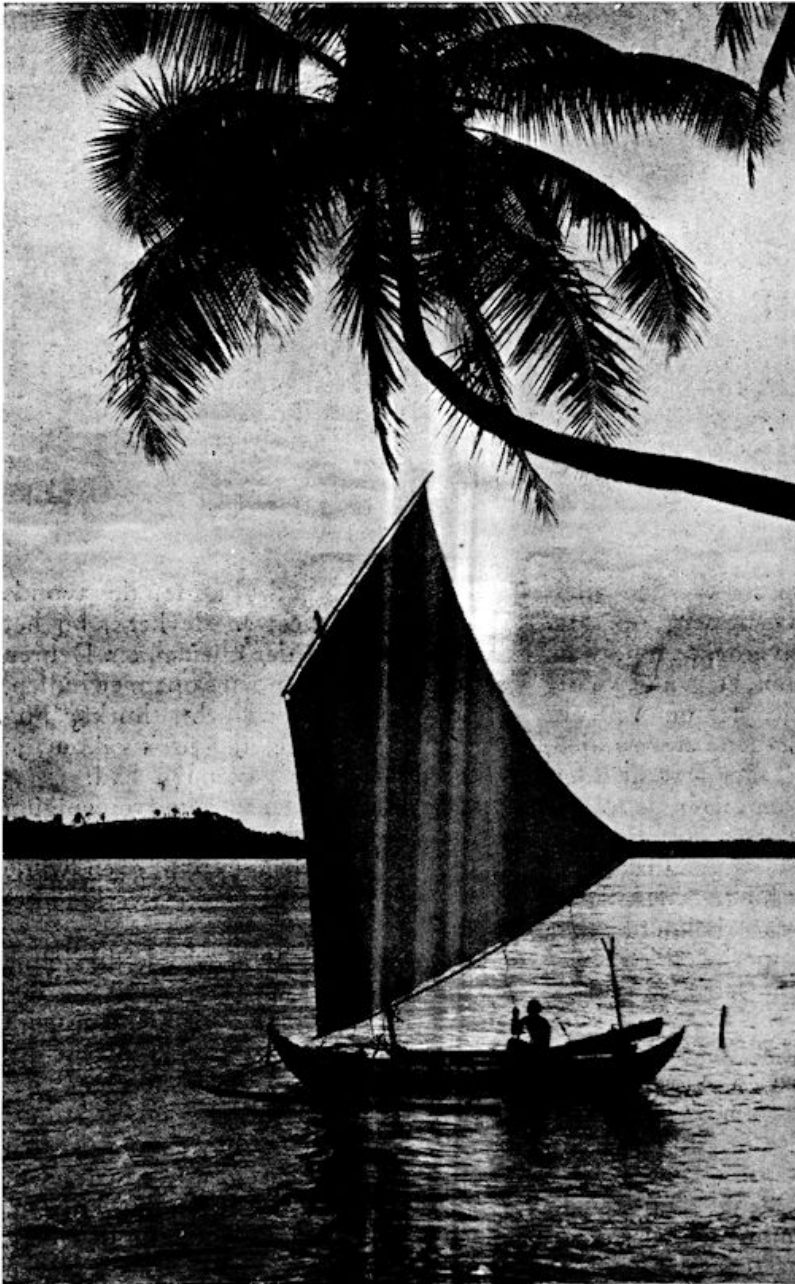
Dicht opeen gedrukt zaten des avonds de menschen weer in de kerk, bij het zwakke schijnsel der olielampen. Deuren en vensters stonden wijd open, en buiten, in de milde avondlucht, hurkte nog een groote schare, die in 't gebouwtje geen plaats meer gevonden had.

Ook hier werd een jeugdvereniging opgericht. De vrome, arbeidzame Radja toonde groote belangstelling en wilde doen, wat hij kon om het werk te bevorderen.

Moge God de Heere ook dit jonge plantje tot een zegen stellen!

En verder ging weer de tocht, nu werkelijk tegen den berg Pinapau op. Aan zijn voet lag nog een kleine gemeente, waarvan de bewoners, door goudzoeken in 't binnenste van den berg, aan den kost trachten te komen. Volgens oude Bataksche volksverhalen, moet zelfs zeer veel goud in den berg verborgen liggen en er is reeds een Europeesche onderneming gevestigd, die probeeren zal de schatten te voorschijn te halen.

Bij ons bezoek aan 't dorpje, dat Banoearéa heet, waren we de gasten van den bedrijfsleider, een Russischen ingenieur. Hij woont daar met zijn vrouw, die arts is, als eenig Europeaan en ons bezoek was voor hen beiden een feest, terwijl 't voor ons een minstens even

Langs de kust bij
Baros

groot genot was, na zooveel dagen van omzwervingen weer eens een goed bed en Europeesch eten te krijgen. Onze gastheer en gastvrouw behoorden tot de Orthodox-Russische kerk en spoedig waren we in een druk gesprek gewikkeld over belangrijke vragen. De vrouw des huizes vertelde ons, hoe ze den

strijd had aangeboden tegen de vele ziekten en verwondingen, waarmede de inlanders zoo te kampen hebben, werk genoeg was er voor haar te verrichten, want de ellende der menschen daar was zeer groot.

Des avonds verscheen al 't jonge, Bataksche mijn=volk in onze bijeenkomst,

Die sterk en onbewogen
Zijn ondoorgroondlijke oogen
En glimlachen verdroeg.

Komt levend, op zijn wegen
Gods glanzende engel tegen
En weet: het is genoeg.

III

Engel der uren, tusschen ons
Ligt veler dagen duister,
En veler steden hol gegons,
En landelijke luister.

Door alles waait, een lichtend blad,
De glimlach van uw wezen,
(O boom die nimmer schaduw had)
Om allen te genezen.

De zaligheid van uw gelaat
Verzoet het uur dat langs u gaat,
Hoe bitter wij het vreezen.

En 't hart, vermoed van veel gevecht,
Hoort, hoe gij stil en helder zegt:
Gij gaat met een van dezen.

WILLEM DE MÈRODE

Noot van de Redactie:

De „Engel der Uren” is een figuur aan de kathedraal te Chartres, die een zonnewijzer ophoudt. De grondgedachte van het vers is de spreuk „een van deze zal uw doodsuur zijn”.

weekte kleeven te drogen. We dronken een kop warme koffie en vonden daarna juist nog even den tijd, om ons op de avondbijeenkoms voor te bereiden.

Ook deze was, ondanks de slechte, steile wegen en den regen, die altijd nog in stroomen viel, druk bezocht en spoedig waren koude en vermoeidheid, beide, vergeten. De nacht was hier geweldig koud, te meer, waar door de vele reten en scheuren van den houten huiswand de wind naar binnen floot. Rillend en koortsig wendde ik me om en om op mijn harde veldbed. Ik vreesde werkelijk ziek te zullen worden, doch den volgenden dag voelde ik me, God dank, weer geheel gezond. De koortsaanval was even snel heen gegaan, als ze opgekomen was.

Door al dien regen echter, was onze weg van den volgenden dag geheel met water en modder overdekt, zoodat de paarden bang waren te diep in dat moeras te zullen zinken en er daarom den voorkeur aan gaven, om in lange, elegante sprongen den weg af te leggen. Dat vroeg weer een nieuw staaltje van mij jockeykunst en ik herademde dan ook, toen de weg eindelijk beter begon te worden en toen in een kalm drafje Napariran bereikten. Hier werd 't weer drukkend heet. Het plaatsje lag in een breed keteldal, dat door een waterrijken stroom doorsneden werd. Overal zagen we natte rijstvelden, die met hun eerste, jonge groen prijkten, en op de heuvels groeiden kleine boschjes van kokospalmen, die de dorpjes verborgen hielden. In de avondzonnestrallen was dat alles een schilderachtig beeld, waarvan het schoon nog verhoogd werd door de diepblauwe bergketen, die het geheel omzoomde.

Voor ruim tien jaren huisde hier nog de secte der fanatieke Sigoendamdam. Dat waren menschen, die door urenlang heen en weer schudden van het hoofd in een soort van trance geraakten, waarin ze bovenaardsche stemmen meenden te vernemen. Daarbij zetten ze de overige bevolking op tot den heiligen strijd. „Iedere grashalm moet een speer,

iedere boom moet een kanon worden,” luidde één van hun leuzen.

Een Europeesch ambtenaar, die zich in dien tijd hier henen waagde, moest 't met zijn leven betalen. En nu is juist deze plaats een der meest gevorderde gemeenten geworden.

Kort voor ons bezoek aan hen, hadden de bewoners juist hun mooie kerk klaar gekregen, waarin wel 600 menschen een plaats konden vinden. Toch bleek ze voor onze bijeenkomst nog te klein, en naast den krachtig optredenden Radja, waren het ook hier weer de jongelieden, die voorwaarts wilden, en aan het plan tot een Bijbelcursus ijverig meewerkten.

„Ik zal zorgen, dat er zooveel komen, als maar mogelijk is,” beloofde de Radja, en ik kon zien, dat hij 't meende.

Tegenover zulk een openstellen van hart en leven, waar vroeger niet anders dan vijandschap bestond, kan men niet anders, dan stille zijn en Hem aanbidden die dit alles gewrocht heeft.

Den volgenden morgen zeer vroeg reden we naar Sitindjak, de laatste berggemeente, die op deze tocht bezocht worden kon. Hier was de kerkdienst in den voormiddag, aangezien we dien zelfden dag nog naar Baros terugwilden keeren, waar, in de warme kustvlakte, ook weer bezigheden wachtten.

Niettegenstaande het ongewone van den tijd, hadden de menschen hun arbeid op de rijstvelden in den steek gelaten en waren in dichte scharen naar het schoolgebouw opgekomen.

Het water van een jongen kokosnoot verfrischte me een weinig, en voor de laatste maal mocht ik daarna in een boschgemeente het Woord verkondigen.

In den avond van dien dag bevond ik me weer in het veilige zendelingshuis in Baros, waar we niet anders konden doen, dan bidden, dat de Heere het uitgestrooide zaad moge zegenen, en dat Hijzelf het werk wil voleinden, dat in de oerwoud-gemeenten begonnen is.

Taroetoeng, Sumatra 1932